

B4%D0%B5%D1%81%D0%B0.pdf#page=12

6. Заїка Ю.О. Захист честі та гідності за законодавством країн континентальної Європи. Історико-правовий часопис Східноєвропейського університету ім. Л. Українки. 2017. № 2 (10). С. 70- 75. (дата звернення: 15.05.2023).
7. Закон України “Про інформацію” в редакції від 31.03.2023. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 48, ст.650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 15.05.2023).

*Вінницький Я.
Магістр. Київ*

АКТУАЛЬНЕ ПИТАННЯ ПОНЯТТЯ БЮДЖЕТУ В УМОВАХ РОЗБУДОВИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Бюджет займає центральне місце у фінансовій системі будь-якої держави, забезпечує виконання задач і функцій, що стоять перед державою, виступає діючим механізмом фінансової політики держави.

Як економічна категорія бюджет представляє собою грошові відносини, що виникають з приводу перерозподілу національного доходу.[3]

У матеріальному аспекті бюджет є головним фондом грошових коштів держави і входить разом із позабюджетними фондами до групи централізованих грошових фондів держави.

Бюджет є невід’ємною ознакою держави, він разом з податками забезпечує реалізацію його суверенітету шляхом створення фінансової основи для діяльності держави. Характеристика держави обумовлює характеристику бюджету. Разом із тим бюджет є засобом державного управління, рішення поточних і перспективних завдань, що стоять перед суспільством. Сюди входять завдання оборони, збереження і відновлення навколишнього середовища, підтримка економічних суб’єктів, розвиток духовної сфери суспільства. На бюджеті держави і місцевих бюджетах лежить навантаження по підвищенню рівня доходу бідних верств населення. Потреба у вирівнюванні доходності окремих груп суспільства велика.

В організаційному плані бюджет є засобом фінансового забезпечення функцій держави і муніципальних утворень. Він дозволяє враховувати гроші, що поступають на адресу держави і муніципальних утворень гроші і розподіляти їх між структурними ланками бюджетної системи даної держави і іншими одержувачами грошових коштів.

Бюджет – це розклад, розпис, розподіл грошових доходів і витрат держави на певний період часу, це основний фінансовий план

формування і витрачання грошових коштів держави, що щорічно розробляється і затверджується законом. При цьому цей план носить комплексний характер, оскільки включає практично всі види доходів і витрат держави, за винятком грошових коштів, що входять до позабюджетних фондів.

Внесення платежів до бюджету і одержання коштів органами держави і органами місцевого самоврядування для покриття витрат, пов'язаних із використанням ними завдань і функцій, – це суспільні відносини, пов'язані із формуванням, розподілом і використанням централізованих фондів коштів, тобто мова йде про бюджет як економічну категорію.

Український професор-фінансист О.Д. Василик визначив державний бюджет України як централізований фонд фінансових ресурсів держави, який використовується нею для виконання покладених Конституцією функцій.

У правовому призначенні бюджету полягає і одна з найважливіших гарантій законності і необхідності управління в країні, оскільки прийняття і виконання будь-якого управлінського рішення вимагає витрат коштів. Правове значення бюджету має тільки в країнах, де парламент приймає бюджет у формі закону (а орган місцевого самоврядування у формі рішення місцевого представницького органу). Саме в цьому і виявляється воля представницького органу влади.

Бюджет має і політичне значення, оскільки своїм волевиявленням законодавчий орган затверджує обсяг доходів і видатків бюджету. Цим парламент зобов'язує уряд виконувати закон і ставити свою діяльність під контроль. Те саме слід сказати і про рішення місцевих представницьких органів про місцеві бюджети.

Бюджет відіграє різну роль у житті кожної країни. Його можна розглядати в таких аспектах: а) у матеріальному – як документ, в якому об'єднуються доходи і видатки держави або органу місцевого самоврядування; б) в юридичному – як закон або рішення місцевих органів про бюджет, тобто юридичні акти різної правової форми; в) в адміністративному як попередній план доходів і видатків; г) у бухгалтерському – як зведену таблицю зібраних доходів і видатків (за класифікацією доходів і видатків); ґ) у політичному – як дозвіл законодавчого (або місцевого представницького) органу уряду на формування і використання державних (і місцевих) фінансових ресурсів; д) в економічному і соціальному – як інструмент впливу держави або органу місцевого самоврядування на економічне і соціальне життя країни.

Сутність бюджету будь-якої держави визначається її соціально-економічним устроєм, завданнями і функціями. Головною метою економічного розвитку України є подолання кризових явищ і припинення падіння виробництва, укріплення фінансово-кредитної і грошової системи.

У соціальній сфері держава прагне підвищення життєвого рівня трудящих, поступового введення нових елементів соціального забезпечення, вдосконалення форм надання допомоги малозабезпеченому населенню.

На сьогодні бюджет є невід'ємною частиною будь-якої країни з конституційною формою правління, де господарювання ведеться згідно затвердженому урядом плану, на підставі чинного законодавства. У кожній країні державний бюджет має свої особливості в залежності від державного устрою, адміністративної системи, рівня розвитку економіки, а також її структурних особливостей.

У бюджеті письмово виражена воля всього народу, і в цілому всього існування держави. Конституцією України [1, ст.96] встановлено, що Державний бюджет України затверджується щорічно Верховною Радою України на період з 1 січня по 31 грудня, а за особливих обставин – на інший період.

Список використаних джерел

1. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. // Верховна Рада України; Конституція, (ВВР)), 1996, № 30, ст. 141); – Режим доступу: –<http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Бюджетний кодекс України. Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI. //Верховна Рада України; Кодекс України. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572); { Із змінами, внесеними згідно із Законом №4318-VI (4318-17) від 12.01.2012}. – Режим доступу: – <http://zakon2.rada.gov.ua>.
3. Н.В. Теремцова. Збірка кращих виступів та доповідей на засіданні круглого столу; тема «Держава як політична форма організації суспільства для спільного існування і діяльності людства в умовах розбудови правової держави». /Випуск шостий «Теорія права та держави; юридична відповідальність; історія правових і політичних учень» //Н. В. Теремцова. ///За заг.ред.Теремцової Н.В. – Київ. Надруковано –Видавництво ТОВ «Інтер Логістик України»/ – К., 2016. – 189 с.
4. Воронова, Л. К. Фінансове право України [Текст]: підручник / Л. К. Воронова. – К.: Прецедент : Моя книга, 2006. –448 с.
5. Теремцова Н.В. Поняття бюджетного процесу в Україні //Матеріали доповідей укладено за матеріалами конференції "Формування правової держави в Україні: проблеми і перспективи ". /Матеріали доповідей на науково-практичній конференції 11 квітня 2008 року. X Всеукраїнська науково – практична конференція. Тернопіль. ТзОВ «Терно-граф», 2008. – 619с.